

Dosarul nr. 3r-330/22
2-21080363-01-3r-13102022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud.: T. Avasiloiie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

D E C I Z I E

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând recursul depus de Iacobeț Grigore,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Iacobeț Grigore împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ,

împotriva încheierii din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Andrei Berescu în interesele lui Iacobeț Grigore împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal,

c o n s t a t ă:

La 28 mai 2021, Iacobeț Grigore a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Serviciului Fiscal de Stat, solicitând anularea deciziei nr.666/739 din 10 martie 2021 asupra cazului de încălcare a legislației fiscale.

Prin hotărârea din 20 aprilie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a fost respinsă acțiunea depusă de Iacobeț Grigore ca neîntemeiată.

La 21 aprilie 2022, avocatul Berescu Andrei, acționând în interesele lui Iacobeț Grigore în baza mandatului avocațial seria MA nr.XXXXXX din 20 mai 2021, a semnat și a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi. Totodată, reprezentantul apelantului a indicat că motivarea apelului va fi prezentată ulterior după ce îi va fi notificată hotărârea integrală a primei instanțe (f.d.65-66).

Prin încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Berescu Andrei, în interesele lui Iacobeț Grigore, împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

La 06 octombrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Iacobeț Grigore a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, anularea

încheierii din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, soluționând prin decizie problema respectivă prin repunerea apelului în termen.

În susținerea recursului, Iacobeț Grigore a indicat că nu i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe, iar la data de 25 aprilie 2022 a reziliat contractul de asistență juridică nr.XXXXX din 20 mai 2021 încheiat cu avocatul Berescu Andrei, care la rândul său nici nu i-a comunicat că a recepționat vre-un act judecătoresc, din care cauză a fost în imposibilitate să prezinte motivarea apelului în termenul legal.

Conform art.241 alin.(1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art.242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 20 septembrie 2022.

Din actele cauzei rezultă că, la 29 septembrie 2022, încheierea contestată a instanței de apel a fost notificată avocatului Berescu Andrei, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la actele cauzei (f.d.82).

Astfel, recursul lui Iacobeț Grigore din 06 octombrie 2022 a fost depus în termenul prevăzut la art.242 din Codul administrativ.

La 13 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Serviciului Fiscal de Stat copia recursului depus de Iacobeț Grigore, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea instanței de recurs și avizul poștal de recepție (f.d. 91-92).

La 07 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Serviciul Fiscal de Stat a depus referință, solicitând respingerea recursului depus de Iacobeț Grigore, cu menținerea încheierii instanței de apel, pe care o consideră legală și întemeiată, invocând că recurentul a dispus de suficient timp de a prezenta motivarea apelului și de a comunica instanței de apel că a renunțat la serviciile avocatului Berescu Andrei, în situația în care contractul de asistență juridică nr.XXXXX din 20 mai 2021 a fost reziliat încă la data de 25 aprilie 2022, iar termenul limită de depunere a apelului motivat a expirat la 17 august 2022 (miercuri), ceea ce denotă că Iacobeț Grigore nu a depus diligență și nu a întreprins toate măsurile necesare de a depune apelul motivat în interiorul termenului legal.

Conform art.243 alin.(2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

În speță, completul a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acestuia.

Studiind actele cauzei, completul specializat pentru examinare acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ

al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins și menținută încheierea instanței de apel, din următoarele motive.

Conform art.243 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă decizie de respingere a recursului.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Andrei Berescu, în interesele lui Iacobeț Grigore, din motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

Conform art.232 alin.(1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Iar, potrivit alin.(2) al art.232 din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art.195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele

procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificare a securității raporturilor juridice. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Din prevederile art.223 din Codul administrativ, rezultă că, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art.96 alin.(1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art.97 alin.(3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Reieșind din prevederile art.109 alin.(1) și (2) din Codul administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Din materialele cauzei rezultă că, la 20 aprilie 2022 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a pronunțat în ședință publică dispozitivul hotărârii, (în prezența reprezentanților părților la proces, inclusiv a avocatului Andrei Berescu, care acționează în interesele lui Iacobeț Grigore), prin care a fost respinsă acțiunea depusă de Iacobeț Grigore (f.d.108).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 21 aprilie 2022, avocatul Berescu Andrei, acționând în interesele lui Iacobeț Grigore, în baza mandatului avocațial seria MA nr.XXXXXX din 20 mai 2021, a semnat și a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi. Totodată, reprezentantul apelantului a indicat că motivarea apelului va fi prezentată ulterior după ce îi va fi notificată hotărârea integrală a primei instanțe (f.d.65-66).

La 27 iunie 2022, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a expediat copia hotărârii integrale din 20 aprilie 2022 participanților la proces, inclusiv la adresa juridică a Biroului asociat de avocați „Protecția Drepturilor Omului”, unde activează avocatul Berescu Andrei și anume: XXXXX, fapt ce se confirmă prin scrisoarea nr.11568-11569 (f.d.71).

La 18 iulie 2022, avocatului Berescu Andrei, prin intermediul oficiului poștal, i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr.XXXXXX (f.d.72).

Totodată, la 24 iulie 2022, hotărârea integrală din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: www.jc.instante.justice.md.

Cele menționate supra denotă faptul că, termenul de 30 de zile prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ, pentru prezentarea motivării apelului, a început să curgă din 19 iulie 2022 (*marți*), ziua imediat următoare de la data notificării reprezentantului apelantului a hotărârii integrale a primei instanțe, care a expirat la data de 17 august 2022 (*miercuri*) inclusiv.

Drept urmare, prin încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, a fost declarat inadmisibil apelul depus de avocatul Berescu Andrei, în interesele lui Iacobeț Grigore, împotriva hotărârii din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul nu a prezentat motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

Conform art.236 alin.(1) și alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Analizând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de declarare în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ a cererii de apel depusă de avocatul Berescu Andrei, în interesele lui Iacobeț Grigore, ca inadmisibilă, deoarece apelantul nu s-a conformat prevederilor legale imperative și nu a prezentat instanței de apel cererea de apel motivată în termenul prevăzut la art.232 alin.(2) din Codul administrativ.

Or, după cum s-a menționat supra, hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată reprezentantului apelantului Iacobeț Grigore, avocatul Andrei Berescu încă la data de 18 iulie 2022, însă până la expirarea termenului-limită (17 august 2022 inclusiv), ultimii nu au prezentat Curții de Apel Chișinău apelul motivat, fapt ce a generat în consecință declararea acestuia ca inadmisibil în conformitate cu art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ.

La acest capitol se rețin dispozițiile art.24 alin.(1) din Codul administrativ, care stipulează că, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de apel prevăzut la art.232 din Codul administrativ, este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Contrar acestor prevederi, Iacobeț Grigore și avocatul acestuia Berescu Andrei, fiind interesați de soluționarea prezentului litigiu în ordine de apel, nu au depus diligența necesară ca să-și îndeplinească obligațiile sale procedurale cu bună-credință, în vederea depunerii motivării apelului în interiorul termenului legal, care este un termen imperativ, cu solicitarea, după caz, a repunerii în termen a actului de procedură în conformitate cu legislația în vigoare.

Nu poate fi reținut argumentul lui Iacobeț Grigore invocat în cererea de recurs precum că nu i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe.

La acest aspect se rețin dispozițiile art.47 alin.(1)-(3) din Codul administrativ, care stipulează că, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat. În măsura în care participantul nu contrazice neîntârziat acțiunile întreprinse de reprezentantul împuternicit, acestea se consideră ca fiind întreprinse de participant. În pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul este în drept să întreprindă el însuși acțiuni procedurale. Culpă reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Prin urmare, argumentul recurentului Iacobeț Grigore privind vicierea procedurii de notificare a actului juridic, și anume că nu i-a fost notificată hotărârea integrală a primei instanțe, este lipsit de suport probator, în situația în care în prezentul litigiu dânsul a acționat nemijlocit prin intermediul reprezentantului său, avocatul Berescu Andrei, care fiind împuternicit în baza contractului de asistență juridică nr. XXXXX din 20 mai 2021 și mandatului avocațial seria MA nr.XXXXX din 20 mai 2021, valabile la acel moment, a depus cererea de chemare în judecată, a participat la toate ședințele de judecată a primei instanțe, inclusiv la pronunțarea hotărârii din 20 aprilie 2022, precum și a semnat și a depus apel din numele clientului său, căruia în cele din urmă la 18 iulie 2022 i-a fost notificată hotărârea integrală. Or, acțiunile procedurale întreprinse de reprezentantul împuternicit se atribuie participantului reprezentat, iar culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat.

Totodată, potrivit art.107 alin.(2) din Codul de procedură civilă coroborat la art.195 din Codul administrativ, partea *este obligată să informeze instanța*, nu mai târziu de 3 zile până la data ședinței de judecată, *despre* angajarea unui avocat, schimbarea sau *renunțarea la serviciile avocatului*, prezentând instanței datele de contact ale noului avocat, inclusiv adresa electronică a acestuia.

Nu poate fi reținut nici argumentul recurentului precum că, la data de 25 aprilie 2022 a reziliat contractul de asistență juridică nr.XXXXX din 20 mai 2021 încheiat cu avocatul Berescu Andrei, care la rândul său nici nu i-a comunicat că a recepționat vreun act judecătoresc, din care cauză a fost în imposibilitate să prezinte motivarea apelului în termenul legal, deoarece în situația în care la 25 aprilie 2022 recurentul a renunțat la serviciile avocatului său, acesta până la expirarea termenului limită de prezentare a motivării apelului (17 august 2022), a dispus de suficient timp de a informa instanța de apel despre acest fapt, or, în pofida desemnării unui reprezentant împuternicit, participantul, la caz, Iacobeț Grigore, era în drept să întreprindă el însuși acțiunile procedurale de a se interesa de soarta dosarului respectiv și de a depune apelul motivat în interiorul termenului legal, după caz, să solicite repunerea în termen a apelului motivat, ceea ce nu a fost realizat de către ultimul.

Prin urmare, recurentul Iacobeț Grigore nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflare dânsului într-o veritabilă imposibilitate de a depune apelul motivat în interiorul termenului legal (17 august 2022 inclusiv).

Dat fiind cele menționate, se constată ca fiind întemeiată soluția instanței de apel cu privire la declararea apelului depus de avocatul Andrei Berescu în interesele lui Iacobeț Grigore ca inadmisibil în temeiul art.236 alin.(2) lit.e) din Codul administrativ, or, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din acest drept, afară de cazul când legea dispune altfel

sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

În susținerea opiniei enunțate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ amintește că art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea contestată.

În conformitate cu art.243 alin.(1) lit.b) și alin.(2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul depus de Iacobeț Grigore.

Se menține încheierea din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Iacobeț Grigore împotriva Serviciului Fiscal de Stat cu privire la anularea actului administrativ.
Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron